

Publicada una selecció dels seus dibuixos prohibits

Cesc: «La censura ha servit per a saber-la afrontar»

Fa vint-i-nou anys que en Cesc fa dibuixos per als diaris. No es considera pròpiament un humorista i actualment només pensa a dibuixar i pintar per a ell mateix. De tots aquests anys, de la censura i dels anys per venir parla en aquesta entrevista

En tanques publicitàries estes pel centre comercial de Barcelona deuen haver vist segurament el cartell que anuncia la Fira del llibre que aquests dies se celebra al passeig de Gràcia. Es veu de lluny que és d'en Cesc, home de llarga tradició a fer dibuixos perquè la gent compri llibres. Però, aquest és un cartell especial, té una petita història que, en termes de faula moralitzant, podríem dir-ne «una història d'avui»: és el mateix cartell que en Cesc havia preparat per a la diada de Sant Jordi, festa enterbolida enguany per les seqüeles «tejerianes» i altres contradiccions polítiques que van deixar a segon terme la història del cartell d'en Cesc.

Fa poc que s'ha publicat *La poesia prohibida d'en Cesc*, volum que aplega alguns dels treballs de Francesc Vila Rufas. —Cesc— prohibits per la censura, amb una introducció del periodista Josep Maria Huertas Claveria. Ell diu que la censura li ha servit per a saber-la afrontar i per a consolidar una de les seves formes d'expressió com a dibuixant. La censura, però, encara persegueix aquest home que fa vint-i-nou anys que fa dibuixos diaris i que fa pocs mesos va comprovar amb el cartell de Sant Jordi que les fórmules censors també es van modificant.

Pregunta. Què ha passat amb aquest cartell?

Resposta. Fa temps que faig els cartells de Sant Jordi i, concretament des de l'any 71, el faig cada any. Els feia en català i castellà i, en els últims anys, també en gallec i en euskera. Enguany, encara que el llibre és competència de la Generalitat, com que els traspàsos encara no estaven fets, el cartell havia de ser pagat per Madrid. La meua sorpresa fou que me'l van demanar bilingüe, amb el mateix tipus de llengua per a cada lletra. Vaig dir que no i vaig explicar que si en el franquisme els feia en català cap lògica no m'impediria de fer-ho ara. Madrid no es va immutar i va fer l'encàrrec a un altre dibuixant, però per manca de temps, finalment es va utilitzar una reproducció antiga, encara que van veure la resllidada i en van fer també en català. Els editors i llibreters d'aquí va mirar de fer-ne un altre, però també a causa del temps es van decidir perquè aquell mateix cartell meu fos l'anunci de la fira actual.

P. En major o menor grau, són coneguts els mecanismes i els resultats de la censura franquista en la producció d'intel·lectuals i artistes, però, com ha viscut el Cesc dibuixant el postfranquisme?

R. La censura franquista, tant la més dura com la prèvia, va ser molt difícil, encara que d'una banda ha estat positiu haver-la afrontat perquè això

m'ha donat segurament una de les meves formes d'expressió. Quan va morir Franco, vaig tenir la sensació que em quedava despulat davant la gent i encara ara quan hi penso reconec una certa incapacitat en els primers moments per a reaccionar, estic segur que una persona que vingués de fora hauria fet una feina molt diferent. Suposo que si molts dibuixants joves tenon ara tanta mala llet és perquè no vénen d'aquella època. Però, el meu no és un humor d'expansió sinó de resultat, conseqüència del que passa; l'acció no existeix en el meu treball, és sempre una cosa anterior a la feina. Aquest tipus d'humor no necessita evolucionar, perquè la gent dels meus dibuixos encara continua amb la inèrcia d'aquests quaranta anys, i això és el que més m'interessa de reflectir, jo sempre estic dins dels meus dibuixos.

Els joves. L'estranger

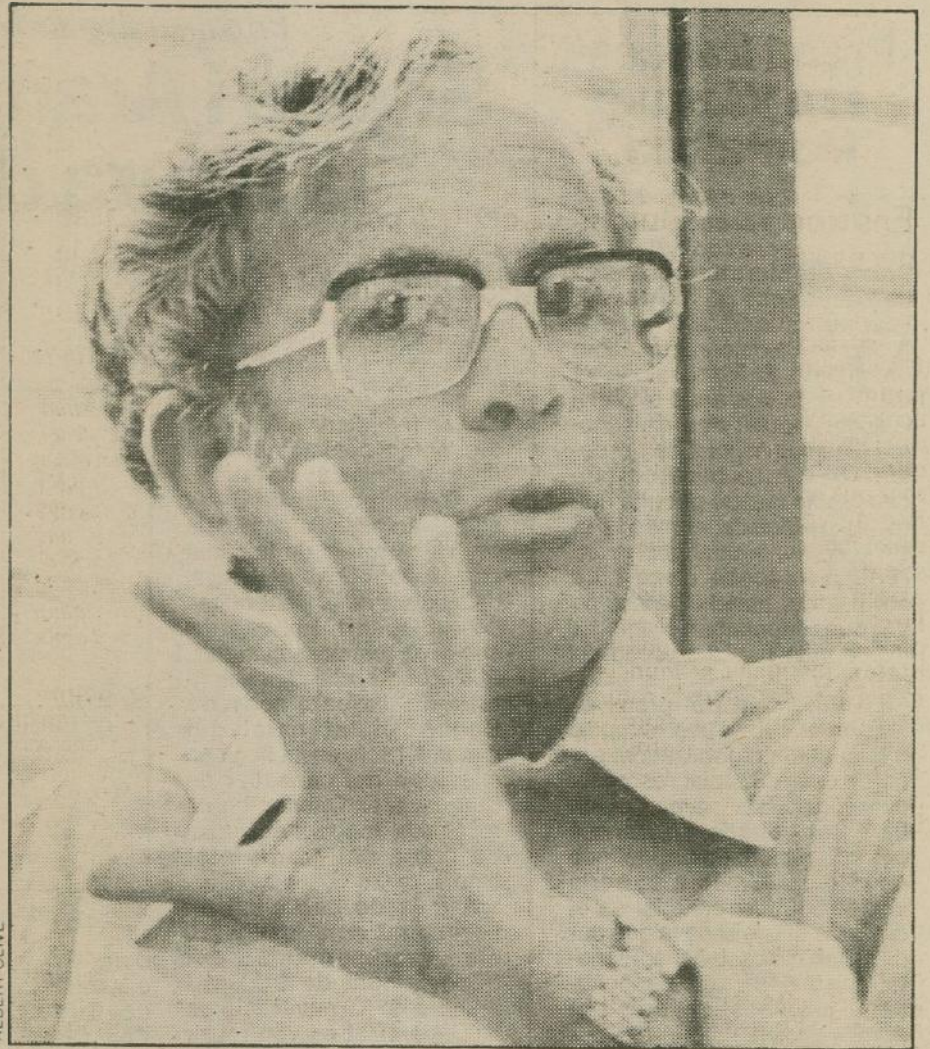
P. Sembla que malgrat la convicció, aquesta inquietud pel valor de la feina és constant...

P. És la meua gran preocupació, obsessió de vegades. El treball a un diari és tan acaparador... Quan vaig deixar «El Correo» m'ho vaig plantejar seriosament, però després va sortir l'AVUI, vaig dir que sí per uns mesos, i encara hi sóc!

P. ...Com també sembla constant la curiositat i la comparació de la teua feina amb la dels dibuixants joves. El còmic, no t'interessa?

R. M'agrada tant el que fan els joves, tenen un humor tan directe i tan mala llet...! La gent del «Jueves», el mateix Perich. És com al tennis, hi ha jugadors que tiren la pilota i altres que la van rebent. Però, les vegades que he fet coses cabrejades, no les he reconegudes després, no és la meua

El dibuix i la pintura són les úniques passions i obsessions d'en Cesc i, sobretot, la possibilitat més o menys pròxima de deixar de treballar per encàrrec

manera, jo crec que les coses han de fluir. Pel que fa al còmic, no en sé, em costa repetir els personatges, prefereixo agafar una tela i preocupar-me dels colors, la plàstica, etc. No, no hi he passat pel saló del còmic. Fa uns mesos em van demanar que fes alguna cosa per a això del «Vibora», per a trencar precisament aquesta embranzida de mala llet que diuen que té la revista, però no m'hi vaig decidir, encara que en van demanar un dibuix, no un còmic.

P. Deies abans que algú que hagués vingut de fora l'any 75 hauria fet les coses d'una altra manera, per què no te'n vas anar mai?

R. Com ho podria explicar... podria dir que la família, els fills... però, no. Cap als anys cinquanta em van oferir d'anar a treballar a Anglaterra, però em va fer por. Als anys seixanta vaig arribar a treballar en la revista britànica «The punch», una institució, encara que ara està molt desfada. De fet, treballo força per a l'estranger. Ara preparo una exposició de dibuixos per a Caracas i altres de pintura i dibuix per a París, Alemanya i Amèrica. M'agrada fer-ho perquè així connecto amb els altres països, especi-

alment a Europa. Jo crec que tinc un humor molt europeu.

P. Són europees les teves influències?

R. Hi ha de tot. En un primer moment, tenint en compte que el meu pare ja feia la mateixa feina i la tradició que existeix a Catalunya, vaig estar molt influït per Xavier Nogués. Després he anat passant per diverses èpoques i autors, fins al punt que de vegades havia d'amarar els seus treballs i no mirar-los durant mesos perquè no m'influïssin massa. Això m'ha passat amb Mingote i, sobretot, amb el nord-americà Steinberg —ara fa una exposició a Nova York i hi ha cues enormes per a veure-la— i, encara més especialment, amb l'alemany Grosz, que tan bé va saber fixar el període d'entreguerres i la pujada del feixisme. Has de pensar que abans al dibuix només se li exigia realisme, però ara necessita literatura, ha de dir alguna cosa. A Alemanya —país per al qual treballo molt i que actualment es va obrint moltíssim, a diferència dels anglesos que es van tancant molt culturalment respecte d'Europa— m'han comparat de vegades amb Grosz, una cosa que jo mai no

he gosat ni tan sols somiar, perquè aquella força i aquella subversió i agressivitat seves no seran mai meves.

El futur ansiat

P. El teu és un públic força particular i el teu treball desvetlla amors i odis incondicionals, hi estàs d'acord, amb aquesta apreciació?

R. Sí, això sembla, encara que té l'avantatge que és una forma de reconeixement del meu estil. També sóc conscient que alguna gent creu que ideològicament he canviat. La gent que li agradava el meu treball quan em deien «el dibuixant dels pobres», ara no li agrada el que faig. Però, jo veig que ara tenim una problemàtica que aquí a Catalunya ens agafa a tots i, a més, jo no he canviat, són les coses les que evolucionen.

P. És coneguda la teua activitat com a pintor que, més que una altra faceta, sembla el camí a escapar del procés de reproducció a què són sotmesos diàriament els teus dibuixos. Què significa per a tu la peça única?

R. Amb dos intervals que plegats no arriben a un any, fa vint-i-nou anys que un dibuix meu és diàriament imprès i reproduït en milers d'exemplars. No m'angoixa la reproducció sinó la impressió. La peça única, per una banda, només l'ha de satisfer a tu i ningú no n'ha de dir res; d'altra, la impressió mai no pot transmetre la qualitat directa del paper, l'olor de la tinta, el tacte final... La situació dels dibuixants és molt especial perquè el condicionament econòmic és molt fort. D'aquí a uns anys, quan no m'hegi de preocupar dels diners, penso deturar-me i agafar la perspectiva de la feina que faig, de la que he fet i de la que faré. I estic segur que faré coses bones. Més en el camp de la pintura i de la peça única que no pas en el de la reproducció. Per això ara em faig un estudi fora de Barcelona i, tan aviat com pugui i malgrat l'atracció que sento per la meua ciutat, m'aïllaré i faré el que vull fer.

«Quan no m'hagi de preocupar dels diners estic segur que faré coses bones»

«Jo no he canviat ideològicament, són les coses les que han evolucionat»

«El meu no és un humor d'expansió sinó de resultat, l'acció no hi té cabuda»

